

(המשך מעמוד 11)

מתוך שורות הצבא כדי להקים מדינה בעלת שאיפות מודרניות, הלך בעקבות אטאטורק נגד הרת. אולם בנו, החלש בי הרבה מאביו, לא הצו להתמיד בדרך. בי חזר, לאחר שיועציו הסבירו לו, כי האיס לאם עתיד להתח מחסום יחיד נגד השתל לכוהנידת המוסלמים ללבוש בגדי-כהונה ירוקים מיוחדים, ואין הם מגדלים את זקניהם, אבל שלוש פעמים ביום מהדהדת מרמקולים, בראשי המיסגדים, קריאתם ל- תפילה: "אללה אכבר, אללה אכבר!"

הפרסים שייכים לכת השעית, להבדיל מן הכת הסוגית השלטת ברוב העולם המוסלמי, ובין הכתות אף שורות אבות-דמים. אולם כלפי ישראל, נשכחת השינאה הפנימית. ראשי האיסלאם בפרס הם גם ראשי המתנגדים של ישראל. הם מקבלים את דברי שייך אל-אזאר בקהיר, ויחד עמם גם תמיכה כספית מסעודיה ומצריים. התמריכה ניתנת לצורכי פולחן וצדקה; אך היא משפיעה גם על עמדת המוללה בעניינים מדיניים, ולא אחת אפשר לשמוע דרשות במיסגדים של פרס על גזילת אדמת פלסטין עלידי היהודים.

בפני הפרסי הפשוט, מציג המוללה את בעיית ארץ-ישראל כמלחמת-קודש בין היהודים לבין הדת היהודית. אל אכבר, הסנה לישראל מכיוון זה תישאר — בעתיד הקרוב לפחות — בתחומה הניכחי. כי השאה עצמו דואג לכך, שהשפעת המוללה לא תיגדל יותר — פן תסכן את שלטונו שלו.

***

חגיגות בטהראן

מזקרה-ההתנגדות השני לישראל, בי יורה הפרסית, הם המשכילים הצעירים. הוותיקת הלאומית — הגאגדת בתוכה את הסידי מוצאדק, האיגודים השמאליים וטודה מרוכבים (הבלתי-חוקית) — מרוכבים סביב האוניברסיטה של טהראן. מכאן יצאו ההפגנות הממוניות שהפילו לא פעם את המשמלה, כאן גם אפשר לשמוע את הביקורת הנוקבת ביותר על ישראל. זוהי ביקורת המסתח במונחים פוליטיים מתקדמים. כי בעני הסטודנטים הפרסים, ניצב גמאל עבד אל-נאצר כסמל השיחורר הלא מי של עמי המרחב.

עבד אל-נאצר יודע זאת. על כן הירבה לשבח את אבי התנועה הלאומית הפרסית, מוחמד מוצאדק המודת. נשיא מצרים הד כיר כי נפגש עם מוצאדק, וכי למד ממנו את ערכי הלאומיות האמציה. את הרעיון להלאמת תעלת סואץ קיבל מהלאמת תעשיית הנפט עלידי מוצאדק. באונוני הסטודנטים והפועלים הפרסים, המאליהים את מוצאדק הזקן, נשמעות מלים אלה כהוכחה לגדלותו של עבד אל-נאצר.

הם גם מנתחים בידע רב את מעשיה של ישראל עצמה, מסיקים מהם את המסקנה כי הנה חלק מן המחנה המערבי, וכי תפקידה לשמש ראש-גשר לאימפריאליזם המערבי במרחב.

התעמולה-הנגדית הישראלית מנוהלת בי כמה דרכים, אך אינה מעזה לתקוף את עבד אל-נאצר התקפה טוטאלית. היא אומרת, בערך: "עבד אל-נאצר סילק את האנגלים? גם אנתנו, הוא נלחם באימפריאליזם המערבי? כן, אבל הוא פתח את המורה התיכון בפני האימפריאליזם הסובייטי. הוא מכובד את עושר ארצו על חימושו, לא הצליח להעלות את רמת-המחייה של הילד, פלאת, השליך אלפי מתנגדים לכלא, ביטל את חופש הפרס."

הסענה הנשמעת עתה יותר ויותר: "אל תדונו אתנו על פי התעמולה הערבית בלבד. בקרו בישראל, אחר כך במצריים — ושיפטו בעצמכם."

נציג ישראלי אף הציע לשני סרופטורים ידועים לשלם להם כרטיסי-טיסה לישראל וחזרה. פרופסור מסיים, שהוזמן לביקור רשמי למצריים, ניצל את הכרטיס המצרי כדי לבקר בישראל, בדרכו חזרה. הוא נעצר בניקוסיה, החליף מטוס ללוד, כאשר חזר לטהראן דיבר בשיבחה של ישראל. בני העילית החברתית של פרס —

הרגילים לנסוע תכופות לאירופה או לארצות-הברית, עובדים רים דרך בירות. עתה מתחילים הם, בי מספרים גדולים והולכים, לעבור דרך לוד, לשהות מספר ימים בישראל. הרושם הינו, לרוב, חיובי. ביומנת המשלחת הישראלית מתכנסים מדי פעם בטהראן אנשים שביקרו בישראל. חגיגות אלה הם גרעין פרו-ישראלי נלהב, שהמשלחת הישראלית מנסה להפעילו בתוך החברה הפרסית הרחבה יותר.

כדול נחמד לחופשת הקיץ - כרטיס הארלה באפסל הפיס

שעון מעולה ביותר

ב-1952, כאשר חברת של ניסתה אחד מסוגי הדלק שלה, היא פנתה לחברת ג'יררד-פריגו כדי לספק לה שעונים המיועדים למטרות אלה. כי של ידעה שחברת פריגו מייצרת שעונים מכל הסוגים, הפועלים בדיוקנות ובכול מזג אויר. היות והיו דרושים לשל שעונים העומדים בפני קור, חום ונגד זעזועים, הוכנס שעון לתוך מים במשך 18 שעות בפריגו בידר עד שנהפך לקרח. אחר-כך הוכנס אותו שעון לתוך בצק ושניהם הוכנסו לתוך תנור אפיה. הצק נהפך ללחם אבל השעון נשאר, למרות הניסוי השני, כמו שהוא והמשיך לפעול בדיוקנות רבה. בשלב זה נערך הניסוי האחרון: 6 שעוני ג'יררד-פריגו הוכנסו לתוך פדלים של רוכבי אופניים אשר השתתפו בתחרות ארצית. במשך 8 ימים הסתובבו השעונים יחד ובמהירות נסיעת רוכבי האופניים. בימים אלה חתמה חברת השעונים על חוזה לאספקת מוצריה ובמחירים האוריינליים כמו בשתיים — עם הברה ישראלית ידועה.

תשבץ העולם הזה 1308

כותבת לנו נוגה מזרחי מבני-בוק: "אחרי תקופה ארוכה של פתרון תשבצים משל אחרים, החלטת לנסות את כוחי אף בחיבורם. אני מקווה שפרו-נסיוני הראשון יעמוד במבחן. לא שלחתי תמונה, כי פשוט אין לי מתאימה." פשוט חבל.

1308 crossword puzzle grid with numbers 1-59.

- 1 (מאונך): 1) כינוי לזה שמחזיק ראשון את הולך כבדית המילה; 2) בתוכו; 3) מחכת מכריחה; 5) תואר הולנדי; 6) משמש לחתימה; 7) משקה ישראלי; 8) לטש; 9) קיבוץ בדרום הארץ; 12) קול חברה; 13) שופע הירח אחרי שנעלם בסוף החודש; 16) כלי רכב; 18) קרחת הביעות; 21) לשרת (שמואל א-ד); 25) קריאה פחד; 27) נר; 28) חזית טרף גדולה; 29) התנור; 30) גות של אחד האברים בנוף; 60) נקבת ה-נפס; 31) מוכיר אור"ם ליעבר; 31) מכשיר עכו; 32) רעו של רובינון ררוז; 35) נה; 37) נהרה; 38) בעורם, מונה זה על זה; 40) מלת שאלה (בסדר הפוך); 41) ספרה; 43) משיש; 45) נתון; 48) רב ראשי; 47) השתרות; 49) נשם קטן; 52) חיבר חורה; 64) בעל חי טורף; 66) מלת קריאה; 68) לא ענה; 50) כלי הקשה; 51) לך; 53) קריאה פחד; 55) קריאה פחד; 59) התנור; 60) נקבת ה-נפס; 1) כינוי לזה שמחזיק ראשון את הולך כבדית המילה; 2) בתוכו; 3) מחכת מכריחה; 5) תואר הולנדי; 6) משמש לחתימה; 7) משקה ישראלי; 8) לטש; 9) קיבוץ בדרום הארץ; 12) קול חברה; 13) שופע הירח אחרי שנעלם בסוף החודש; 16) כלי רכב; 18) קרחת הביעות; 21) לשרת (שמואל א-ד); 25) קריאה פחד; 27) נר; 28) חזית טרף גדולה; 29) התנור; 30) גות של אחד האברים בנוף; 60) נקבת ה-נפס; 31) מוכיר אור"ם ליעבר; 31) מכשיר עכו; 32) רעו של רובינון ררוז; 35) נה; 37) נהרה; 38) בעורם, מונה זה על זה; 40) מלת שאלה (בסדר הפוך); 41) ספרה; 43) משיש; 45) נתון; 48) רב ראשי; 47) השתרות; 49) נשם קטן; 52) חיבר חורה; 64) בעל חי טורף; 66) מלת קריאה; 68) לא ענה.

"כל אחד מהם" הסביר אחד מאנשי ה- משלחת בטהראן, "הוא תועמלן ישראלי מי מדרגה ראשונה. דעותיו על הנעשה בישראל משפיעה על שומעיו הכפריים יותר מאלף כרוזים והוצאות של שליח ישראלי." מתנגדי ישראל קוראים לחגים אלה "ה- גיים החמישי של ישראל."

מי זה טיימור ?

תחייה נטשו דברים אלה בשקט, על פי בקשת הפרסים עצמם, שחששו מפני דעת-הקהל המוסלמית יותר מאשר מפני התגובה הערבית. אך האינטרס של ישראל היה להפוך יחסים אלה לפומביים ככל האפשר, כדי שהעמדה הפרסית תוכר ברבים כידדותית לישראל.

כך, למשל, הדליף משרד החוץ ידיעה על הימצאו של איברהים טיימור הפרסי בשגרירות שייח בתלאיב. מכיון שאין נציג פרסי רשמי בישראל, מטפלת השגרירות השווייצית בענייני פרס בישראל, והוא ה- מוציאה ארשות לישראלים הרוצים לנסוע לפרס. אולם הסדר זה הוא למראית-עין בל-בד. כי בחדר מיוחד בשגרירות השווייצית יושב נציגו הרשמי של משרד החוץ הפרסי, והוא המטפל בענייני פרס.

מיד אחר-הפירסום התייצבו שגרירי מדינות ערב — ובראשם שגריר הלבנון — בפני שר החוץ הפרסי, מיוח על הימצאותו של נציג פרסי רשמי בישראל. השיב שר החוץ הפרסי: "מי זה איברהים טיימור? אין אדם כזה בישראל או בכל מקום אחר!" שוב הדליכה ישראל ידיעה על פעילותו של טיימור, ושוב מיהרו השגרירים הערביים למחות. גם הפעם קיבלו תשובה מית-ממת: לא טיימור ולא יער. השגרירים חזרו כלעומת שבאו. כאשר פורסמה הידיעה כי פעם שלישית ורביעית, לא טרחו השגרירים הערבים למחות. הם השלימו עם המצב, והנציגים הישראליים הצביעו בעדינות על הלקח: הערבים יצקו, אך אם הפרסים ית-עלמו בעצמקוטיהם — ישתקו.

בפעם אחרת הגישו הערבים מחאה חריפה, כאשר שידר קול ישראל ראוין עם ארבעה סטאטורים פרסיים שביקרו בישראל. השיב משרד החוץ הפרסי: "לפי מיטב ידיעתי, חינו, לא ביקרו ארבעת הסטאטורים בשי-ראל, ובזה ראה את העניין כמחוסל. כיום הפכו ביקורים כאלה לדבר שיגרי-חי בישראל. מבקרים אנשי-עסקים המוכנים לקנות מיפעלים שלמים בישראל; עתונאים וסופרים המחארים את רשמי ביקוריהם ב-הרחבה; מדינאים וראשי מפלגות. אפילו ראש ממשלתה הנוכחי של פרס ביקר לא מוזמן בישראל.

מעטה הסודיות וההשתקה — אף כי לא הוסר לגמרי — שיב אינו מכסה אלא חלק זעיר מתנועה זו.

סיכם אחד מאנשי הסגל הישראלי הקטן בטהראן: "פרס אינה רק שוק לתוצרתנו ועורף כלכלי. היא מוצב פוליטי ממדרגה ראשונה. אם נצליח להתבסס בו מבחינה פוליטית, נצליח לשבור את מעגל-החכם המוסלמי. נוכיח לעולם המוסלמי שאין כאן איבה בין האיסלאם לבין ישראל וה- יהדות, כי אם רק מאבק מדיני בין ישראל לבין שכנותיה הערביות. אם נצליח להשיג לפחות נייטרליות מוסלמית כלפינו — יהיה זה צעד גדול קדימה במאבקנו עם הערבים."

הפרסים של מחר

לא שפרם אינה ארץ יציבה. אין איש יכול להבטיח כמה זמן יישב השאה על כסא הסוטים המפואר שלו. מה יקרה או ליחסי ישראל-פרס?

זוהי שאלה המדריכה את מנוחת הישי-ראלים המטפלים בה. כיום מקיימים הם קשרים הדוקים עם השאה ושריו, ואחת מנקודות-המגע החשובות ביותר שלהם ב-חברה הפרסית, היא הנסיכה אשרף, אחות-התאומה של השאה. אולם הנסיכה אשרף מואשמת בפרהסיה כאשה מושחתת מבחינה מוסרית וכספית, ואם יבוא שינוי במש-טר — תהיה בין הראשונים שיוסקלו.

התרופה, כמובן, היא יצירת קשרים גם עם אויבי המשטר הנוכחי — אלה שינהיגו את פרס של מחר. משימה זו קשה הרבה יותר, ואלה העוסקים בה עושים עבודת נמלים. תקוותם הגדולה: אם יבוא יום זה יספיק הידע הישראלי להסביע חותם כה ציני על חיי ההמונים הפרסיים, שיוכרו לישראל את חסד בראשית.

האפשרות האחרת להבטיח את ידיות פרס הלאומית של מחר, היא דרך הארצות המרחביות שאותן מעריצים הפרסים ה- צעירים. אולם דרך זו נעולה בפני המדיניות הישראלית באלף בריחים.